

Chránené bývanie	2-3
Salón 2008	
Výtvarný salón	5-8
Jašidielňa	
Čo sa dialo na medzinárodnom festivale tvorivosti a fantázie Jašidielňa 2008	9
Radničkine trhy 2008	
Ak má človek odvahu, dokáže všetko. Veď nakoniec – odvážnemu šťastie praje.	10-13
Kde bolo, tam bolo	13
Euro	
Pre pohodlie a bezpečnosť	14
Slovakia Euro Changeover	15-17
Komplexná starostlivosť o duševné zdravie na Slovensku	18
Sociálne služby	
Sociálne služby pre občanov	19
Slovensko v zrkadle európskeho sociálneho modelu	20-21
Správa z workshopov zo seminára pre podporu inkluzívnych materských škôl v ČR	22-23
Prepravná služba	24
poďakovanie, ospravedlnenie	24

Informácie ZPMP v SR

Vydalo: ZPMP v SR • Švabinského č. 7 • 851 01 Bratislava • tel: 02/63 81 49 87, e-mail: zmpvsvr@zmpvsvr.sk
■ Redakčne spracovali: Mgr. Iveta Mišová • Mgr. Adriena Pekárová • Mgr. Martina Jarolíňová • Miroslava Vávrová
■ Redakčná rada: Elena Kopalová • Mgr. Zuzana Kolláriková • Mgr. Iveta Mišová • Mgr. Drahúša Molnárová • Mgr. Magda Papánková • Mgr. Adriena Pekárová • Mgr. Ľubica Vyberalová • Mgr. Silvia Kubánková
■ Grafická úprava: Zuzana Chmelová
■ Tlač: DOLIS, s.r.o.
Akékoľvek rozmnožovanie textu a fotografií len s výhradným a predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
Vychádza s finančnou podporou MPSVaR SR.

Objednávky zasielajte na adresu: ZPMP v SR • Švabinského č. 7 • 851 01 Bratislava

Registrované MK SR č. 1431/96
Podávanie novinových zásielok povolené RP Bratislava č. j. 1591/96 – P zo dňa 10. 4. 1996

Cena 1 výtlačku **35,- Sk (1,16 €)**, konv. kurz 30,1260 Sk/€

ISSN 1335-8197

Chránené bývanie

Od slávnostného otvorenia chráneného bývania v Bratislave uplynulo už 6 rokov. V čase, keď sa do bývania sťahovali prví klienti, som ešte ani len netušila, že raz aj moje kroky povedú na Hanulovu ulicu č. 3. Dnes, keď štrngocem kľúčmi pred dverami bývania a hľadám ten správny, vrátim sa v myšlienkach neraz späť do obdobia, keď v mojom živote ešte nebolo miesta pre ľudí s mentálnym postihnutím. Darmo, človek sa aj snaží obísť predsudky, no tie si ho nakoniec vždy nájdu. Nebola som výnimka. Aj preto som sa cítila ako Alenka v krajine zázrakov, keď som začala spoznávať čarovný svet týchto ľudí a ich priateľov. Odkedy pracujem ako bytová asistentka, mala som možnosť objaviť nový rozmer tohto sveta. Aj ja som sa napočúvala všetkých tých kliše a povier, že ľudia s mentálnym postihnutím sú vlastne večné deti a potrebujú neustálu pomoc a dozor. A tiež som im verila. Kým som nespoznala obyvateľov chráneného bývania.

Traja klienti a jedna asistentka. Takto sa už pár mesiacov stretávame okolo štvrtej poobede v obývačke chráneného bývania. Niektorí ešte študujú, niektorí už pracujú. Vždy po ich príchode si doprajeme malú siestu a zhodnotíme deň. Niekedy rozprávajú viac oni, inokedy zase ja. Spoločne chodíme nakupovať, varíme a upratujeme. Často je atmosféra veľmi podobná skutočnému domovu – nikomu sa nechce umývať riad ani vysávať. Ale aby som našim klientom nekrivdila, musím ich pochváliť, pretože sú veľmi šikovní. A nie sú to len oni, ktorí v chránenom bývaní nadobúdajú nové zručnosti. Niekedy mám dokonca pocit, že oni naučili viac mňa ako ja ich. Vďaka nim som sa stala trpezlivejšou a otvorenejšou. Zbavila som sa červíka pochybností, ktorý vo mne hlodal a pýtal sa ma, či to, čo robím, nie je zbytočné. Nie je. Chránené bývanie považujem nielen za úžasnú šancu pre ľudí s mentálnym postihnutím, ktorí chcú na vlastnej koži okúsiť samostatný život, ale aj ako skvelý liek proti predsudkom. Lebo keď na vlastné oči vidíte tie pokroky, nemôžete naďalej pochybovať o tom, že naši klienti, či mnohí ďalší, na to proste majú.

Čo si o chránenom bývaní myslia príbuzní dvoch z našich klientov?

O chránenom bývaní som počul prvýkrát už veľmi dávno. Išlo však o zahraničie. O chránenom bývaní v Dúbravke som sa dopytal asi pred tromi rokmi. Začali sme sa o túto možnosť intenzívnejšie zaujímať, pretože sme chceli manželkinmu bratovi Lackovi dopriať viac slobody. Naše pocity bezprostredne po tom, ako Lacko odišiel bývať do chráneného bývania, by som nazval skôr obavami. Báli sme sa, aby Lacko nemal dojem, že sa ho chceme zbaviť. Nič podobné sa však nestalo. Lacko sa v bývaní zabýval. Vzhľadom na krátky čas jeho pobytu v chránenom bývaní sme ešte nevybadali nejaké väčšie zmeny v jeho správaní. Je však pokojnejší ako kedysi. Tento projekt sa nám páči. Sme radi, že existuje táto možnosť a Lacko má príležitosť sa osamostatniť.

p. Laktiš, švagor Lacka

O chránenom bývaní som sa dopytala od triednej učiteľky môjho syna Emila. Keď Emko odišiel bývať do chráneného bývania, bolo mi veľmi smutno. Predtým sme bývali totiž denno-denne spolu... Stále som na neho myslela, hoci som vedela, že je o neho dobre postarané. Zmeny v správaní u neho nastali už po prvom mesiaci. Syn sa stal samostatnejší, viac komunikoval, hovoril slovami, ktoré predtým nevedel. Zlepšili sa u neho návyky, ktoré potrebuje k samostatnosti, tiež hygienické návyky, obliekanie... jednoducho všetko. Pokiaľ som o chránenom bývaní nepočula, bola som u Emila spokojná so všetkým. Keď ma informovali o chránenom bývaní, bola som prekvapená, čo všetko poskytuje. Až tam som zistila, že môj syn nie je vôbec samostatný, hoci som si to celý čas myslela. Je veľmi dobré vedieť, že ak máte napr. zdravotné problémy a nedokážete sa venovať svojmu dieťaťu, môžete si byť istí, že váš syn je v dobrých rukách a učí sa samostatnosti. Lebo to je pre neho najdôležitejšie.

p. Andrušková, mama Emila

Ako to vidí nová asistentka chráneného bývania Katka Kramaricsová?

Kika, v chránenom bývaní pracuješ ešte len krátko, od mája 2008. Prezrad' nám, ako si sa k tejto práci dostala?

K chránenému bývaniu som sa dostala tak povediac náhodou. Chcela som zmeniť prácu, ktorú som mala predtým. Prácu s počítačmi, ktorá ma vôbec neoslovovala. Bolo to stále o tom istom. Trošku som sa posťažovala svojej kamarátke Mirke, ktorá už dlhší čas robí v chránenom bývaní a vedela, že potrebujú nového človeka.

Čo ťa motivovalo, aby si do toho šla?

Možno to znie zvláštne, ale práve to, že som ešte nikdy priamo nepracovala s ľuďmi s mentálnym postihnutím, ma motivovalo to skúsiť. Čítanie o nich, pozeranie na nich z diaľky, to mi prestávalo stačiť. Realita sa úplne vymyká z toho, čo si človek prečíta o danom postihnutí v dlhých poučkách.

Nemala si strach?

Strach som nemala, skôr len veľké obavy, či uspejem, či k nim budem pristupovať správne. Nakoniec ma prax naučila, že nie sú dané striktné a presné pravidlá, ako s ľuďmi s mentálnym postihnutím pracovať. Je veľmi dôležité ostať prirodzený a brať ich ako seberovných. Mať srdce a nadšenie pre danú robotu a byť s nimi.

Čo ti táto práca dala, prípadne vzala?

Táto práca mi dala nový, doposiaľ neznámy obraz o tom, akí ľudia s mentálnym postihnutím v skutočnosti sú. Sú to zaujímaví ľudia, ktorí podľa mňa nie sú schopní falošných pocitov. Vedia byť otvorení voči absolútne neznámym ľuďom. Samu ma prekvapilo aj to, akí sú zhovorčiví.

Čo si, ako priamo zainteresovaný človek, myslíš o chránenom bývaní? Aké sú plusy, príp. mínusy takéhoto zariadenia?

V chránenom bývaní pracujem krátko, neviem, či vystihnem pravú podstatu chráneného bývania, ale poviem svoje dojmy. Podľa mňa je CHB veľmi dobré riešenie ako podporiť autonómiu a čo najsamostatnejšie vedenie života ľudí s postihnutím.

Za spoluprácu a rozhovor ďakuje Mirka Vávrová

Počuli ste už o Centre právnej pomoci?

Do republikovej centrálky nám v jedno dopoludnie zavolała členka ZPMP Skalica, a pýtala si od nás kontakt na organizáciu, ktorá poskytuje bezplatnú právnu pomoc... Vedeli sme, že taká organizácia existuje, a teda sme zisťovali ďalšie podrobnejšie informácie. Prvú sme získali, keď sme cez internetový vyhľadávač našli webovú stránku (www.legalaid.sk), ktorá je okrem úplných informácií aj veľmi prehľadná a čitateľná.

Základné motto Centra právnej pomoci (CPP) je „Potrebujem právnu pomoc, ale nemám prostriedky na jej zabezpečenie“, ktorá odpovedá na prvú otázku, pre koho je CPP určené.

Centrum právnej pomoci je štátna rozpočtová organizácia, ktorej cieľom je zlepšovanie prístupu k spravodlivosti pre ľudí v materiálnej núdzi, t.j. pre tých ľudí, ktorí pre nedostatok prostriedkov nemôžu využívať existujúce právne služby.

Celkovo ponúka CPP deväť kancelárií, podľa územného členenia okresov v SR. A to v Bratislave, v Hlohovci, v Banskej Bystrici, v Žiline, v Tvrdošine, v Liptovskom Mikuláši, v Košiciach, v Prešove, v Humennom, a v konzultačnom stredisku v Sobranciach.

Každá kancelária má svoju adresu, kontaktné telefónne čísla, s rozpisom dní, kedy sú konzultačné hodiny a kedy je otvorená podateľňa. Pod každú kanceláriu spadajú konkrétne okresy, v ktorej má daná kancelária pôsobnosť (nájdete na www.legalaid.sk).

CPP má v informáciách pre klientov jasne stanovené, v ktorých veciach Vám centrum poskytuje právnu pomoc a v ktorých právnu pomoc neposkytuje.

Ak ste sa utvrdili, že Váš problém je možné riešiť cez kancelárie CPP, je následne potrebné vyplniť formulár žiadosti, ktorý je možno stiahnuť na webovej stránke CPP (www.legalaid.sk), alebo si ho osobne vyzdvihnúť na podateľni v kanceláriách CPP. Táto žiadosť nie je poplatná. Centrum rozhodne do 30 dní buď o priznaní alebo o nepriznaní poskytovanie právnej pomoci.

Pri rozhodovaní CPP o priznaní poskytovanie právne pomoci, by ste mali spĺňať všetky nasledovné podmienky súčasne (nestačí iba jedna z nich):

- nachádzate sa v stave materiálnej núdzi
- nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu
- hodnota sporu presahuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej nariadením vlády (v súčasnosti 8100,- Sk)

Určite je to krok vpred, aby nám kancelárie CPP život pomáhali sprehľadňovať, ale aj nás naučili, že takmer každý problém má svojím spôsobom riešenie, a aby sme to riešenie aj vedeli zrealizovať.

Informácie boli prevzaté z www.legalaid.sk, pokračovanie v ďalšom čísle.

Výtvarný salón ZPMP 2008

ZPMP v SR v spolupráci so ZPMP Svitanie v Malackách a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR pripravilo 13. ročník výstavy. Výstava má za cieľ upozorniť verejnosť na talent a schopnosti ľudí s mentálnym postihnutím. Výtvarné diela odkrývajú ich nevyslovené túžby a priania. Umožňujú nám lepšie spoznať hodnoty, ktoré ich robia jedinečnými a neopakovateľnými.

Miestom tohtoročného salónu je mesto Malacky. Priblíženie sa verejnosti v jednotlivých mestách zohráva veľmi dôležitú úlohu. Obyvatelia regiónu majú možnosť cez výtvarné umenie spoznať ľudí s mentálnym postihnutím, ktorí medzi nimi žijú, a príležitosť dozvedieť sa viac o ich živote, túžbach, snoch.

Salón 2008

Výstava začala vernisážou 1. októbra 2008 v priestoroch kina Kulturný domeček. Záštitu prijala a účastníkov pozdravila pani Jana Kresáková, generálna riaditeľka SMarK MK SR, prišiel pán primátor mesta Malacky RNDr. Jozef Ondrejka, zástupkyňa Bratislavského samosprávneho kraja – riaditeľka odboru sociálnych vecí PaedDr. Miluša Budayová a vedúca oddelenia sociálnych služieb Mgr. Marica Šiková a veľa úžasných umelcov a hostí. O kultúrny program sa postarali deti a mladí ľudia z neziskovej organizácie Vstúpte, n. o., zo ZUŠ Malacky a umelecká skupina Pavúčky z Centra voľného času. Akciu moderovala Mgr. Ada Pekárová. Na vernisáži sa víťazom udeľovali ceny. Výtvarné práce sú vystavené v Galérii a priestoroch Mestského centra kultúry Malacky, Záhorácka ul. 1919 do 26. októbra 2008.

Do súťaže sa spolu zapojilo 121 domovov sociálnych služieb, špeciálnych materských, základných a praktických škôl, miestnych ZPMP a jednotlivcov z celého Slovenska. Svitanie – ZPMP v Malackách odvieďlo veľký kus práce v spolupráci s dobrovoľníkmi, s Domom Svitanie Jakubov, n. o., so Vstúpte, n. o., s Centrom voľného času a v spolupráci so zamestnancami Republikovej centrálky ZPMP v SR.

Naše poďakovanie smeruje ku všetkým skvelým a nadšeným Záhoráčkam a Záhorákom, ktorí sa nezľakli množstva výkresov, keramik a iných umeleckých diel, ktoré podpredsedníčka ZPMP v SR JUDr. Zuzka Stavrovská nazvala vo svojom príhovore kúzelnými. Ďakujeme pani predsedníčke Ing. Ivete Hlavenkovej a celej jej rodine, rodine Novákovcov z Jakubova, pani Lončekovej, pani Kovaľovej, pani Korbeľovej a mnohým iným zo združenia. Osobitne ďakujeme za pomoc pani Mgr. Lucii Pálkovej. Od mája, keď začali chodiť prvé práce, vybaľovali, zapisovali, paspartovali, inštalovali...

Salón 2008

Odborná porota v zložení pani Libuša Čtveráková, Mgr. Jana Detvajová, Ing. Iveta Hlavenková, CSc., akad. maliarka Katka Kuzmová, Mgr. Lucia Pálková a Mgr. Adriena Pekárová potom vyberali, hodnotili, oceňovali, za čo im patrí vďaka. Mali ťažkú a náročnú úlohu, z toho veľkého množstva vybrať tie naj, pretože všetky práce sa páčili, no priestory boli limitované.

Medzitým sme spoločne ZPMP v SR aj Malacky oslovili sponzorov, aby sme našich umelcov mohli potešiť nielen diplomom, ale aj malými darčekom, ktoré budú spomienkou na krásne chvíle. A že ich bolo tento rok dosť, môžu potvrdiť všetci výhercovia. K partnerom, ktorí náš salón podporujú už tradične, pribudli donori zo Záhoria. Všetkým patrí úprimné poďakovanie, menovite:

Vydavateľstvo IKAR

Vydavateľstvo FRAGMENT

Hudobné vydavateľstvo SONY BMG Music Entertainment

Slovenská národná galéria

AVON Cosmetics

Mesto MALACKY

Dom Svitanie, n.o.

a drobní podnikatelia mesta Malacky

Čo dodať záverom? Vernisáž skončila, výstava trvá a my sa už pripravujeme na Výtvarný salón ZPMP 2009. Dovidenia o rok vo Vranove nad Topľou!

Mgr. Iveta Mišová, riaditeľka ZPMP v SR

Salón 2008

Čo sa dialo na medzinárodnom festivale tvorivosti a fantázie Jašidielňa 2008

Nadácia Krajina harmónie v Žiline v spolupráci so svojimi partnermi

■ Rada pre poradenstvo v sociálnej práci

■ Regionálne kultúrne stredisko Žilina

■ Rotary klub v Žiline

a hlavnými finančnými garantmi

■ FM Group SL, s.r.o.

■ Helios Slovakia

■ K+K, a.s.

■ Mesto Žilina

■ Nadácia Slovenskej sporiteľne

■ Národná agentúra pre program Mládež v akcii

■ Stredoslovenská energetika, a.s.

s finančným príspevkom

■ Ministerstva kultúry SR

■ Žilinského samosprávneho kraja

a mnohými ďalšími prispievateľmi, donormi, dobrovoľníkmi a priaznivcami uskutočnila 19. ročník medzinárodného festivalu tvorivosti a fantázie **Jašidielňa 2008** pre mladých ľudí s postihnutím a bez postihnutia, ktorý sa konal pod záštitou primátora mesta Žiliny pána Ivana Harmana v Žiline 3. – 5. septembra 2008.

Oslavovali sme spoločne 800 rokov od prvej písomnej zmienky o meste a nazreli sme do histórie Žiliny, kde sme sa dostali pomocou vynálezu rodáka Žána Žilmóra. Pracovali sme v desiatich dielnach:

konšelskej, kde vymýšľali práva pre obyvateľov mesta – Zákaz zákazu smiať sa! Zákaz kradnúť – pod trestom vyčistiť celé mesto! Právo povoliť viac plesov a zábavy! Právo jesť každý večer párky! Zákaz jesť sladkosti pod trestom zjedenia 1 kg soli! Právo trikrát denne si umývať zuby! Zákaz nadávania pod trestom ospravedlnenia sa! ..., **koláčovej**, kde piekli koláčiky aj s rôznymi prániami, **mozaikovej**, kde sa vyrábali mozaiky veľkých rozmerov, **rytierskej**, kde sa naučili zápašník, ale aj správať sa ako rytieri, **drotárskej**, kde navyrábali mnoho šperkov a ozdôb, z čoho iného než z drôtu, **maliarskej**, kde stvárňovali dominanty Žiliny a veru, mnohé sú neopakovateľné, **historickkej**, kde sa dostali na začiatok histórie mesta a vyskúšali si, ako sa žilo pred 800 rokmi, **jarmočnej**, kde sa učili žonglovať, zabávať iných bábkami, prevádzať rôzne veselé kúsky, **zvukovej**, kde zachytávali zvuky súčasnosti pre budúce generácie a nahrali originálne CD a

alchymistickej, kde sa varili nápoje pekného dňa, nádeje, lásky, zdravia, všetko pod vedením majstrov domácich a zahraničných. A k tomu **maľovanie tvárí**, krásne slnečné počasie a úsmevy okoloidúcich.

Do Žiliny prišlo 321 účastníkov festivalu zo 41 rôznych zariadení z 8 krajín Európy. Spolu s nimi pomáhalo festival organizovať a účastníkov sprevádzalo 200 študentov. Títo pracovali ako sprievodcovia a venovali sa hosťom od rána až do neskorého večera, stavali kulisy v technickej časti, registrovali a informovali ich o všetkom, pripravovali a realizovali program v desiatich dielnach a pomáhali aj pri jarmočných kúskoch súboru Pinezka a pri farebných maskách Alžbetky z Gdańska.

Okrem práce v dielnach, úsmevoch, mestských hier, stretnutí na radnici mesta sme sa všetci stretli na vítačke, stretnutí všetkých účastníkov, kde nás pozdravila Paťa Garajová pesničkou zo starej Bratislavy. Skoro na to doplatila, lebo sa dostala do mučiarnie v stredoveku. Ale všetko dobre dopadlo, keď rytieri sa rozhodli zostať v našej dobe a založili si tu Cech de Selinan a šermujú na starých hradoch. Veselo bolo aj po dielnach, koncertovali známe skupiny a hudobníci Swan Bride s This Harmony Friends, britský spevák Frank Winter, Remont Pompu z Gdańska, zbor Srdíčko z Brna, V8 Band a na záverečnom jarmoku v piatok vyhrával neprekonateľný Slovak Young Swing Generation. Vo štvrtok zažila Žilina aj zastavenie času, keď Mariánske námestie na minútu zmrzlo a prechádzali sa tam len postavy zo stredoveku.

Najdôležitejšie však boli stretnutia ľudí v prítomnosti, stretnutie s odlišnosťou a jej prijatie, spoznanie, že všetci sme súčasťou sveta a môžeme sa z toho tešiť. Vďaka všetkým za pomoc a podporu, za čas a záujem.

Ak má človek odvahu, dokáže všetko. Ved' nakoniec – odvážnemu šťastie praje.

Radničkine trhy 2008

Rytier Juraj, ktorý stojí na nádvorí Primaciálneho paláca, prejavil veľkú odvahu, aby porazil deväťhlavého draka, a tak zachránil bratislavské devy. Ľudia z domovov sociálnych služieb a chránených dielní, ktorí sa prezentujú svojimi výrobkami na Radničkinih trhoch, sú tiež odvážni. Cesta odvahy je tá, na ktorú sa vyberáme, ak sa chceme niekam posunúť, ak chceme dozrieť. Všetci máme v sebe svojich „drakov“, a tých môžeme poraziť len s odvahou.

Na tohtoročných Radničkinih trhoch, ktoré sa konali v dňoch 3. a 4. októbra na nádvorí sv. Juraja v Primaciálnom paláci v Bratislave pod záštitou primátora Bratislavy Andreja Ďurkovského, vystavovalo a zároveň aj predávalo svoje výrobky 26 chránených dielní a zariadení sociálnych služieb z celého Slovenska. Jedna dielňa prišla z Českej republiky. Bratislavčania i návštevníci mesta si mohli počas dvoch dní kúpiť ručne vyrobené diela z hliny, papiera, textilné hračky, keramiku, drôtené ozdoby, tkané tašky, koberce, ručne maľované šatky, batikované tričky, ktoré vytvorili vo svojich chránených dielnach a domovoch sociálnych služieb ľudia so zdravotným postihnutím. Všetky úžitkové a umelecké výrobky hodnotila odborná porota. Na tohtoročných Radničkinih trhoch bolo udelených 6 hlavných cien (najlepší výrobok / dielo, najlepšia chránená dielňa / zariadenie sociálnych služieb a najlepší výrobca / tvorca), dve špeciálne ceny (cena viceprimátorky a cena Slovenskej sporiteľne spojená s odmenou 10 tisíc korún) a 9 pochvál za inovatívne prístupy a jedinečné spracovania. Ceny boli slávnostne odovzdané v sobotu 4. októbra v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca počas galavečera, na ktorom vystúpila Alena Čermáková & Band, Katarína Hasprová a Patrícia Jarjabková-Garajová. V programe sme mali možnosť obdivovať aj módnú prehliadku Sedem farieb dúhy, ktorou sa predviedli klienti DSS z Vranova nad Topľou. Každý má svojho „draka“, s ktorým bojuje a stína mu po celý život jeho hlavy... Tohtoročné Radničkine trhy nám opäť všetkým dokázali, že odvahu potrebujeme každý deň. Odvahu, ktorá je pre nás oslobodením, ale aj dobrodružstvom.

Ďakujeme ešte raz všetkým účastníkom, ako i návštevníkom Radničkinih trhov. Je radosť sledovať tvorivosť jednotlivých dielní a domovov sociálnych služieb! Poďakovanie ďalej patrí partnerom, bez ktorých by sa nám nepodarilo Radničkine trhy zorganizovať – Nadácii Slovenskej sporiteľne, Ministerstvu kultúry SR, Hlavnému mestu SR Bratislava, Múzeu mesta Bratislavy a Ústrediu ľudovej umeleckej výroby v Bratislave.

Lucia Gvozdjaková, OZ Inklúzia

Ocenenia

NAJLEPŠÍ VÝROBOK

košík z papiera vytvorený košíkárskou technikou, **Jasmín, n. o., Handlová**;
za techniku recyklácie odpadového novinového papiera, ktorá umožňuje vytvárať nápadité produkty

NAJLEPŠIE UMELECKÉ DIELO

závesná plastika Sova z glazovanej keramiky, autor **Peter Richter** z Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých, Sibírska ul., Bratislava;
za autenticosť výtvarného stvárnenia a pôsobivosť výrazu plastiky

NAJLEPŠIA CHRÁNENÁ DIELŇA

Dom Svitania, n. o., Jakubov;
za širokú škálu produktov výbornej kvality, ktoré sú stvárnene rôznymi technikami, účelne využívajú rozmanité zvyškové materiály a majú praktické použitie

NAJLEPŠIE ZARIADENIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, Javorinská ul., Bratislava;
za širokú škálu výrobkov vytvorených nápaditými technikami a schopnosti každoročne prichádzať s inovatívnymi postupmi a novými nápadmi

NAJLEPŠÍ VÝROBCA

Katka Adámková z chránenej dielne Prima, Bratislava;
za kolekciu obliečok na vankúše vytvorených pečiatkovou technikou (za estetické vyznenie jednoduchého motívu radeného do harmonických kompozícií a moderný výraz znásobený príjemným ľanovým materiálom)

NAJLEPŠÍ TVORCA

Bedřich Matoušek z Domova sociálnych služieb Rozsutec, Bratislava;
za kreatívny podiel na kolekcií maľovaných kamienkov, ktorým jeho výtvarné motívy dávajú punc estetickej osobitosti

CENA NADÁCIE SLOVENSKEJ SPORITELNE

Chránená dielňa Vrbovnica, n. o., Bardejovská Nová Ves;
za komplexný proces tvorby produktov – podnosov a košíkov z vrbového prútia

CENA VICEPRIMÁTORA

František Tóth z chránenej dielne Kaviarne Radnička;
za umeleckú úroveň jeho tvorby dekoratívnych objektov Motýle a kontinuitu jeho výtvarnej tvorby

POCHVALY

Marcel Gellen, Horné Lefantovce;
za zdokonaľovanie keramických techník výroby krakelovaných a tenkostenných súprav

Denný psychiatrický stacionár **HESTIA**, Bratislava;
za kolekciu dekoratívnych predmetov vytvorených vyrezávaním z tenkostennej preglejky (najmä ryby snehové vločky a iné)

Občianske združenie **EQUILIBRIA**, Bratislava;
za výborné výsledky v technike tiffany (závesné dekorácie a svietniky)

Radničkine trhy 2008

Kde bolo, tam bolo

Viac ako storočie sa píše knižky špeciálne určené deťom. A celé toto obdobie ako i nespočetné literárne skvosty potvrdzujú, že rozprávky majú pre dieťa obrovský význam. Aj keď si to nie vždy uvedomujeme, rozprávky hrajú nezastupiteľnú úlohu vo vývine osobnosti dieťaťa. Sila čarokrásnych a magických príbehov burcuje detskú fantáziu. Práve v detskej psychike drieme ohromný potenciál obrazotvornosti, imaginatívnosti, fantázie a tvorivosti, ktorý sa budí v rozprávke. Dom detí Božieho milosrdenstva, n.o., sa rozhodol umožniť zdravým a hendikepovaným deťom vytvoriť rozprávku v audio-digitálnej forme. Nimi vytvorený text, kresby postáv a znázornenie deja nám predstaví rozdielnosť vo vnímaní, prežívaní a interpretácii rozprávky týchto dvoch odlišných sociálnych skupín. Za podporenie našej myšlienky a zakúpenie IKT ďakujeme Nadačnému fondu Slovak Telekom pri Nadácii Intenda a skvelému realizačnému tímu.

Viac informácií o projekte nájdete na www.domdeti.sk; www.fondst.sk;

Mgr. Mariana Puháková | Koordinátorka projektu

Pre pohodlie a bezpečnosť

Pravidlá pre zavedenie eura na Slovensku sú nastavené tak, aby občania mali čo najmenej úloh a povinností. Odporúčame im však týchto niekoľko jednoduchých krokov, ktoré zvýšia ich bezpečnosť a pohodlie pri prechode na euro.

- Uložte si svoje úspory na účet ešte pred zavedením eura. Koruny na účte vám banka automaticky premení na eurá, bez akýchkoľvek poplatkov, bez žiadostí z vašej strany. Slovenské koruny na vašom účte prepočíta banka na eurá presne podľa oficiálne stanoveného konverzného kurzu. Banka si nemôže si určiť žiaden iný kurz.
- Vyhnite sa výmenám na ulici alebo ponukám od rôznych osôb vydávajúcich sa za predstaviteľov bánk, samospráv alebo iných inštitúcií, ktorí vás môžu navštíviť priamo u vás doma. Nik od vás nemá právo žiadať informácie o tom, koľko máte doma peňazí alebo ako a kedy si ich plánujete vymeniť za eurá. Peniaze, ktoré si neuložíte teraz na účet, je najlepšie vymeniť za eurá vo vašej banke po zavedení eura.
- Banka od vás nebude požadovať kvôli prechodu na euro žiadne informácie. Nepodávajte nikomu pod zámienkou prechodu na euro informácie o prístupe k vášmu účtu, ako napr. číslo účtu, heslá, alebo PIN kód!

AKO SA MAJÚ OBČANIA PRIPRAVIŤ NA ZAVEDENIE EURA?

Občania nemajú pred zavedením eura nijaké konkrétne úlohy. Môžu však pomôcť hladkému prechodu na euro, ak si vopred do bánk uložia prebytočnú hotovosť, budú sa snažiť rýchlo si zvyknúť na nové ceny v eurách, upozorňovať na prípadné neopodstatnené zvýšenie cien po zavedení eura, a tiež ak budú v obchodoch a bankách v prvých dňoch po prechode na euro tolerantní a trpezliví.

HOTOVOŠŤ A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Desatoro pre občana

1. Euro ako národná mena bude na Slovensku zavedené 1. januára 2009.
2. Slovenskými korunami bude možné platiť v hotovosti až do 16. januára 2009. Po tomto termíne bude možné platiť už len eurami.
3. Niekoľko mesiacov pred zavedením eura a do konca roku 2009 sa ceny tovarov a služieb budú uvádzať súčasne v slovenských korunách i v eurách.
4. Banky budú vymieňať slovenské korunové mince 6 mesiacov a bankovky 12 mesiacov po zavedení eura. Výmena mincí a bankoviek bude bezplatná.
5. Klientovi odporúčame vložiť prebytočné slovenské koruny na účty do bánk ešte pred zavedením eura. Vyhne sa tak očakávaným náporom klientov v pobočkách bánk.
6. Finančné prostriedky uložené v banke budú automaticky prepočítané na eurá, bez toho, aby kvôli tomu musel klient navštíviť banku.
7. Čísla účtov sa nezmenia. Po januári 2009 budú účty vedené v eurách.
8. Poplatky za bankové služby sa v súvislosti so zavedením eura nebudú zvyšovať.
9. V platnosti zostanú všetky zmluvy s bankou, pričom sumy v nich uvádzané v slovenských korunách sa len prepočítajú na eurá.
10. Platobné karty po zavedení eura zostanú v platnosti a nie je potrebné ich meniť. Po 1. januári 2009 budú automaticky komunikovať v eurách.

Zdroje: www.euromena.sk, euro.gov.sk

Slovakia Euro Changeover Conference

Vláda SR a Národná banka Slovenska zorganizovali dňa 22. 9. 2008 medzinárodnú konferenciu pod názvom SLOVAKIA EURO CHANGEOVER CONFERENCE. Zavedenie eura v SR bude posledným krokom Slovenska na jeho ceste za úplnou integráciou do európskej Hospodárskej a menovej únie. Na konferencii sa zúčastnila Iveta Mišová, riaditeľka Republikovej centrálnej ZPMP v SR, a pre čitateľov priniesla niektoré zaujímavé myšlienky a názory.

Prvú časť konferencie a panelovú diskusiu viedol a moderoval Igor Barát, splnomocnenec vlády SR pre zavedenie eura, popoludňajšiu časť moderoval Martin Šuster, konferenciu otvoril predseda vlády SR Róbert Fico. Konferencia sa konala v čase, keď začne plynúť symbolických 100 dní do prijatia euro meny na Slovensku. V súvislosti s tým uviedol krátke historické pozadie, ktoré predchádzalo všetkým dôležitým rozhodnutiam. Slovenská republika splnila maastrichtské kritériá, základný predpoklad pre vstup do Eurozóny. Premiér vyzdvihol súčasnú hospodársku situáciu, ekonomický rozvoj a cenovú stabilitu. Poďakoval sa sociálnym partnerom za spoluprácu. Za veľmi dôležitý považuje zákon o zavedení eura a duálne zobrazovanie cien, ako aj kontrolné mechanizmy, ktoré treba posilniť. Vláda zriadi tzv. Cenovú radu, tvorenú z ministrov, ktorá bude sledovať vývoj cien na slovenskom trhu. Vo svojom vystúpení zdôraznil dôležitosť trvalej udržateľnosti hospodárskeho rastu a zároveň zachovanie sociálnej súdržnosti. Prezident Európskej centrálnej banky (ECB) Jean-Claude Trichet otvoril v nedeľu 21. septembra 2008 v priestoroch Národnej banky Slovenska výstavu ECB pod názvom Výstava o eure. Cieľom výstavy je zaujímavým a interaktívnym spôsobom zvýšiť informovanosť verejnosti o eurových bankovkách a minciach a ich ochranných prvkoch. Výstava o eure je zostavená z viacerých modulov, ktoré sa dajú jednoducho prispôbiť rôznym priestorom. Výstava v Bratislave pozostáva zo siedmich modulov: bankovky

(modul venovaný základným vlastnostiam eurových bankoviek a modul s informáciami o ich výrobe a obeh), mince, ochranné prvky, detský kútik, história peňazí. Výstavu spestrujú plazmové obrazovky s krátkymi filmami o eurových bankovkách a minciach a rôzne dotykové panely s hrami a prezentáciami. Pozornosť detí upútajú postavy Anny a Alexa v životnej veľkosti umiestnené v detskom kútiku. Výstava o eure mala svoju premiéru počas dní otvorených dverí v ECB v jej priestoroch 31. mája a 1. júna 2008. Priestory Národnej banky Slovenska budú jej druhou zastávkou a po jej skončení bude výstava umiestnená v španielskej centrálnej banke v Barcelone. Výstava je určená širokej verejnosti a bude prístupná do 15. januára 2009 v pracovných dňoch od 9.00 do 17.00 h. Vo svojom vystúpení na konferencii prezident ECB hovoril o viacerých výhodách, ktoré môže priniesť zavedenie eura Slovenskej republike. Euro môže pomôcť ochrániť Slovensko pred medzinárodnými turbulenciami. Európska centrálna banka vysoko oceňuje niekoľkoročnú spoluprácu s Národnou bankou Slovenska v rámci príprav na historický okamih. Guvernér Ivan Šramko je členom Generálnej rady ECB od januára 2005 a od polovice júla 2008 sa ako pozorovateľ zúčastňuje aj na zasadaniach Rady guvernérov ECB. Dobrá spolupráca medzi Národnou bankou Slovenska a Európskou centrálnou bankou a Eurosystémom bude zárukou úspešného zavedenia eura na Slovensku. Ďalej uviedol, že Oesterreichische Nationalbank ako centrálna banka

najbližšej krajiny eurozóny, dodá Slovensku v rámci prechodu na euro 188 miliónov bankoviek zo zásob Eurosystému.

V záujme čo najrýchlejšieho uvedenia eurových bankoviek a mincí do obehu je nevyhnutná distribúcia eurovej hotovosti do bánk ešte pred zavedením novej meny, tzv. „predzásobenie“, a následné „druhotné predzásobenie“ maloobchodu a iných podnikov. Predzásobovanie sa práve začalo a od 1. decembra 2008 sa začne aj s predajom 1,2 milióna minibalíčkov s mincami určených verejnosti. ECB podporuje eurokampaň na Slovensku tým, že slovenských občanov oboznamuje s vizuálnou podobou eura a priebehom výmeny peňazí. V rámci spoločnej eurokampaň sa uskutočnil celý rad seminárov a školení pre zamestnancov bánk a pokladničný personál a ECB vydala viac než sedem miliónov výtlačkov rôznych publikácií. V decembri sa do slovenských domácností rozošlú viac než dva milióny informačných letákov a štyri milióny konverzných kariet s cenami prepočítanými na eurá a tiež najdôležitejšími ochrannými prvkami dvadsaťeurovej bankovky. Národná banka Slovenska zabezpečí, aby boli na zavedenie eura všetci dobre pripravení. Za významný okamih považuje, že Slovensko len po piatich rokoch od vstupu do Európskej únie splnilo všetky maastrichtské kritériá a za symbolické považuje, že 1. 1. 2009 bude 10. výročie zavedenia eura. Euro je výnimočne úspešné, ide o stabilnú menu, nízke úrokové miery, podporu konkurencie i rast zamestnanosti. Slováci sa pridajú k 320 miliónom ľudí používajúcim euro menu.

Joaquin Almunia, komisár Európskej komisie upozornil na dôležitosť vzdelávania, vedy a výskumu, ako aj na inflačné riziká, ktoré budeme musieť sledovať. Z praktických otázok vyzdvihol dôležitosť prípravy na príchod eura. Európska komisia monitoruje prípravu Slovenska na prijatie eura, treba zabrániť rastu cien. Slovenské orgány sú v tomto smere veľmi aktívne, prijali tzv. Etický kódex, ktorý určuje isté princípy, ktoré však treba naplniť. Ide o úlohu, ktorá je zároveň veľkou výzvou.

Vývoj a rast cien je veľmi citlivá otázka, uviedol minister financií Ján Počiatek. Slovenská republika prijala rôzne opatrenia na ochranu spotrebiteľov, novelizovali zákon o cenách, zákon o ochrane spotrebiteľa, rovnako ako premiér spomenul Cenovú radu, ktorá bude aktuálne informovať verejnosť. Na zabezpečenie korektného prístupu pri valorizácii miezd, ktoré nespôsobí infláciu, bola prijatá Deklarácia spoločenskej zhody, podpísali ju so sociálnymi partnermi. Vo svojom vystúpení minister informoval o pripravení návrhu rozpočtu na roky 2009 – 2011, vyzdvihol význam celoživotného vzdelávania

a odstraňovania dlhodobej nezamestnanosti. Z dlhodobého horizontu celkové výhody prevažujú nad nevýhodami. NBS už od samého začiatku, keď sa ešte len rodili iniciatívy pre zavedenie eura v našej krajine, niekoľkokrát deklarovala svoju podporu pre vstup do menovej únie v najskoršom možnom čase, uviedol guvernér NBS Ivan Šramko. Odporúčania sa opierali o seriózne analýzy – hodnotili pripravenosť našej ekonomiky na členstvo v EÚ, posudzovali, ako rýchlo sa bude viesť ekonomika SR približovať k ekonomikám krajín v eurozóne, zhodnotili možnosti splniť maastrichtské kritériá z hľadiska času a nákladov. Samozrejme, zvažovali pozitívne aj negatívne dopady nášho budúceho členstva v eurozóne. Prínosy podľa všetkých dostupných analýz jednoznačne prevážili. Nasledovalo vytvorenie stratégie zavedenia eura v roku 2003 a neskôr

vznik Národného plánu zavedenia eura v roku 2005. Od predikcií a analýz sa odrazili nastavenia hospodárskej politiky, ktoré zabezpečili plynulú prípravu ekonomiky na euro. Prijatím eura ako národnej meny sa Slovensko stane členom silného klubu štátov menovej únie a našej krajine sa otvorí priestor pre stabilný hospodársky rast, ktorý sa prejaví v ďalších sférach nášho života. Panelová diskusia bola zameraná na praktické prípravy v súkromnej a verejnej sfére. Zúčastnili sa na nej Antti Heinonen, riaditeľ divízie bankoviek ECB, Tomáš Malatinský, prezident Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení, Michal Sýkora, predseda ZMOS, Nadežda Machútová, ústredná riaditeľka SOI, Kamil Vajnorský, predseda Jednoty dôchodcov. Jednotliví rečníci hovorili v súvislosti s prechodom na euro na rôzne témy. Treba vytlačiť veľké množstvo mincí, mincovňa v Kremnici už razí mince. V krátkom časovom slede k 1. 1. 2009 bude potrebné stiahnuť národnú menu. Dôležitá je komunikačná úloha. Všetci partneri v menovej únii môžu využívať spoločné logo a už vzniknuté materiály. Medzi faktory úspechu patrí včasná príprava, dôležité je zapojiť všetkých

zainteresovaných ľudí. Všetci rečníci vyzdvihli veľmi dobrú spoluprácu s NBS. Hovorili o vyššie spomínanej Deklarácii spoločenskej zhody ako podpore vlády s cieľom splniť záväzkov SR. Podnikatelia prijímajú etické pravidlá, AZZZ sa bude podieľať na tvorbe mechanizmov na zabránenie neodôvodneného zvyšovania cien. Mnohé organizácie zorganizovali a stále realizujú vzdelávacie aktivity na zvýšenie informovanosti širokej verejnosti. Slovenská obchodná inšpekcia kontroluje tisíce podnikov a upozorňuje na nedostatky, na webovej stránke zverejňuje zoznam subjektov, ktoré mali nedostatky. Monitoring považujú za jeden z najdôležitejších faktorov pri ochrane spotrebiteľa. Poludňajší blok mal tému vplyv zavedenia eura

na ekonomiku SR. Zdenko Krajčír, riaditeľ Inštitútu finančnej politiky MF SR, sa zaoberal témou z pohľadu ministerstva financií. Z hľadiska makroekonomických ukazovateľov očakávajú rast aj naďalej, za pozitívum považujú priame zahraničné investície. Medzi pozitíva zaradil fixáciu meny, konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky, euro nám môže pomôcť pri prekonávaní globálnych kríz. Vytvorila sa predpoklad pre dlhodobú udržateľnosť verejných zdrojov (fiškálna konsolidácia). Veľkú pozornosť venoval rozdielu medzi vnímanou a skutočnou infláciou. I vnímaná inflácia môže mať negatívny dopad na reálnu ekonomiku. Vo viacerých krajinách, ktoré prechádzali na euro, mali občania rastúce obavy zo špekulatívneho zvyšovania cien. Realita potvrdila neopodstatnenosť obáv. Predpokladá sa, že skutočná inflácia asi klesne, euro bude mať zanedbateľný vplyv na cenovú hladinu do 0,3 %. Negatívny vplyv na reálnu ekonomiku nehrozí, i keď vnímaná inflácia asi vzrastie. I preto je dôležitá informačná kampaň.

Juraj Kotian, bankový analytik ERSTE Bank, priniesol alternatívny pohľad na prínos eura. Slovensko patrí v súčasnosti medzi najrýchlejšie rastúce ekonomiky Európy. Z pohľadu výšky nákladu práce sme na treťom mieste odzadu, za nami sú Rumunsko a Bulharsko. Ich vstupom do EÚ sa sťažil boj o investície. Prijatie eura môže pomôcť zvýšiť atraktivitu slovenského trhu, táto výhoda môže trvať odhadom ďalšie 3 roky. Výhodou prechodu na euro je výmenný styk, znížia sa náklady na kapitál. Odhaduje minimálny vplyv na reálnu infláciu. Paul van den Noord z Európskej komisie zhodnotil 10 rokov Hospodárskej a menovej únie. Únia znamená transparentnosť cien, stabilnú menu a nižšiu infláciu, nižšie úrokové

sadzby, odstránenie výmenných poplatkov, integrovanejšie finančné trhy, výkonnejšiu ekonomiku, zdravšie verejné financie, oživenie obchodu, euro je svetová mena a symbol Európy. Existujú aj negatíva a globálne výzvy, ktoré nás čakajú – klimatické zmeny, nárast cien energií a potravín. Toto má vplyv na sociálny model. Bez reforiem sociálneho zabezpečenia narastú výdavky v Európe do roku 2010 asi o 4 %. Pomer pracujúcich ku dôchodcom vzrastie asi o polovicu. Európska komisia vytvára stratégie, ako posilniť ekonomiku riadenia.

Rakúsko prijalo euro v roku 1999, išlo o vyústenie dlhodobého procesu integrácie, ktorému predchádzal pomalý vývoj, uviedol Ewald Nowotny, designovaný guvernér z Rakúskej národnej banky, profesor

na Wirtschaftsuniversität Viedeň. Rôzne štáty majú rôzne skúsenosti. Slovenská republika vykazuje rýchly proces dobiehania, hodí sa na prechod na euro. Na prechod na euro treba pozeráť z celkového pohľadu. Problémy globalizácie fungujú aj bez ohľadu na euro, avšak vďaka euru sa s aspektmi globalizácie lepšie vyrovnáva. Záverečné slovo konferencie patrilo Petrovi Kažimírovi, štátnemu tajomníkovi Ministerstva financií SR.

Mgr. Iveta Mišová, ZPMP v SR

V článku boli použité niektoré z informácií z tlačovej správy z otvorenia výstavy ECB z príhovoru Jeana-Clauda Tricheta a Ivana Šramka. | Zdroj: Národná banka Slovenska, oddelenie komunikácie, Internet: www.nbs.sk

Euro

Komplexná starostlivosť o duševné zdravie na Slovensku.

V súvislosti s Národným programom duševného zdravia na Slovensku a plánom rozvoja komunitných služieb v oblasti psychiatrie na Slovensku sa dňa 4. septembra konalo pracovné stretnutie na Ministerstve zdravotníctva v Bratislave. Na stretnutie bol pozvaný aj izraelský expert psychológ Dr. Amir Schwartz, ktorý sa vo svojej praxi venuje komunitnej pomoci ľuďom s psychiatrickým ochorením. Za Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR sa na tomto stretnutí zúčastnila Mgr. Silvia Kubánková. Okrem iného sa mala možnosť dozvedieť aj mnohé zaujímavé informácie. Našla aj odpovede na tieto otázky:

AKÁ JE SITUÁCIA V POSKYTOVANÍ PSYCHIATRICKÝCH SLUŽIEB V KOMBINÁCIÍ SO SOCIÁLNYMI SLUŽBAMI V IZRAELI?

Odborník z Izraela, Dr. Amir Schwartz, uviedol vo svojom príspevku, že v posledných 10 rokoch výraznejšie prechádza starostlivosť z nemocníc do rámca komunitnej pomoci. V tejto súvislosti nastalo aj rozpočtové presmerovanie z Ministerstva zdravotníctva na chránené bývanie, podporu zamestnania, poradenstvo a na napĺňanie aktivít vo voľnom čase psychiatrických klientov. Zvýraznil sa rozvoj služieb komunitnej ambulancie pacientov.

AKO JE TO S CHRÁNENÝM BÝVANÍM V IZRAELI?

V Izraeli za posledných 6 rokov stúplo percento pacientov rehabilitovaných v komunite. Na strane druhej, klesol počet hospitalizovaných psychiatrických pacientov. Psychiatrickí pacienti z nemocníc alebo z rodín prechádzajú do tzv. hostelov – chránených ubytovní. Tieto v Izraeli fungujú už 10 rokov. V nemocniciach ľudia nie sú pracovne aktívni. Naopak ľudia, ktorí žijú v chránených ubytovniach, nie sú izolovaní od spoločnosti. Ministerstvo zdravotníctva vypracovalo nový systém pre psychiatrických pacientov, ktorý sa aplikuje práve v komunitách vytvorených v chránených ubytovniach. V štáte je vybudovaný systém chránených ubytovní pre 3,5 tisíc miest. V dome, v ktorom sú 4 byty, môže bývať maximálne 25 ľudí. Existujú tu dva typy chránených ubytovní. Prvý typ je taký, kde sa pacientom poskytuje komplexná starostlivosť 24 hodín denne. Druhý typ je špecifický v tom, že ho obývajú pacienti, ktorí môžu byť v noci sami, bez dohľadu.

Psychiater po diagnostike pacienta rozhodne, do ktorého typu chránenej ubytovne je pacient vhodný. Raz za 6 mesiacov pacient opäť navštívi psychiatra, ktorý zhodnotí pacientov zdravotný stav. Pacienti sa zúčastňujú rehabilitačných programov, pracovných aktivít a sú zamestnaní v chránených dielňach alebo na voľnom trhu práce. Pracujú na skrátený úväzok. V ubytovniach je im poskytovaný kompletný zdravotnícky servis.

A ČO FINANČNÉ RIEŠENIE TAKÝCHTO UBYTOVANÍ V IZRAELI?

Obyvatelia chránených ubytovní majú tri druhy rozpočtu:

- Nájomné za byt platí majiteľovi bytu štát.
- Sociálna poisťovňa platí obyvateľovi chránenej ubytovne časť výživného.
- Ministerstvo zdravotníctva adekvátne dopláca investorovi rozpočet na držanie obyvateľa chránenej ubytovne.

AKÁ JE V SÚČASNOSTI NA SLOVENSKU STAROSTLIVOSŤ V OBLASTI DUŠEVNÉHO ZDRAVIA?

Ako uviedol Doc. MUDr. Pavel Černák, PhD., riaditeľ Psychiatrickej nemocnice v Pezinku, psychiatrická starostlivosť o ľudí sa vykonáva ambulantnou alebo ústavnou starostlivosťou. Chronicky chorí pacienti sú umiestňovaní do DSS, kde trvalo žijú, čím sú izolovaní od bežného života v spoločnosti.

AKÝ JE ROZVOJ KOMUNITNÝCH SLUŽIEB NA SLOVENSKU?

Okrem uvedených foriem psychiatrickej starostlivosti sa na Slovensku poskytuje starostlivosť v denných stacionároch. Psychiatrickí pacienti, ktorí sú dlhodobo liečení, môžu tiež žiť v chránenom bývaní po splnení špecifických podmienok. Cieľom chráneného bývania, ktoré bolo zrealizované a uvedené do prevádzky mimovládnu organizáciou s celoslovenskou pôsobnosťou v Michalovciach, je pomôcť ľuďom trpiacich duševnou chorobou, ktorí potrebujú pomoc a podporu spoločnosti. Podmienkou je, aby ľudia bývajúcí v zariadení boli schopní samostatne viesť život. To znamená byť schopní samostatne nakupovať, variť, upratovať, denne navštevovať aktivity, dodržiavať liečbu stanovenú psychiатrom, hospodáriť s peniazmi. S týmito aktivitami im podľa individuálnej potreby pomáha pracovníčka dohľadu. Takéto zariadenie chráneného bývania pre ľudí s psychiatrickou diagnózou v súčasnosti na Slovensku máme len jedno. Financie na prevádzku sú poskytované z VÚC.

AKÝ JE PRACOVNÝ PLÁN ROZVOJA DUŠEVNÉHO ZDRAVIA NA SLOVENSKU?

V súčasnej dobe sú na Slovensku mapované potreby jednotlivých regiónov a očakávania obyvateľstva. V ďalšej etape bude vypracovaný národný, potom regionálny plán programu rozvoja duševného zdravia obyvateľov Slovenska vrátane organizačnej, terapeutickej, ubytovacej a zamestnaneckej štruktúry. Nasledovať bude príprava rozpočtu pre pracovný plán a príprava tímov pre rozvoj programu. Všetci spoločne sa budeme tešiť na to, že štát podporí a pomôže uviesť do života poskytovanie komunitných služieb pre pacientov, čím zabezpečí komplexnú starostlivosť o duševné zdravie obyvateľstva. Chcieť pomáhať určite nestačí.

Mgr. Silvia Kubánková

Sociálne služby pre občanov s mentálnym postihnutím

POHLADY POSKYTOVATELOV

Bratislava, hotel Echo, 02. – 03. 10. 2008

Sociálne služby

Dňa 2. a 3. októbra 2008 som sa zúčastnila konferencie, ktoré organizovalo EASPD a Active European Citizenship pod názvom – Fórum poskytovateľov sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím (Socia).

V bloku – „Sme ďaleko či blízko k európskym štandardom“ som vystúpila s príspevkom – „Sociálne služby pre občanov s mentálnym postihnutím“ ako členka Krajského poradenského centra ZPMP v Prešove. Na základe poznania potrieb a možností prístupu k finančným prostriedkom v neverejných sociálnych službách som upozornila na problémy s ktorými sa poskytovatelia sociálnych služieb stretávajú. V tomto smere som vyjadrila nasledovné:

Občania so MP patria k najzraniteľnejšej skupine v spoločnosti. Potrebujú pomoc, podporu ale aj sprevádzanie vo všetkých oblastiach života. Diskriminácia ľudí s MP je už historicky tolerovaná nielen spoločnosťou, ale aj legislatívnymi normami. Úroveň ľudí s mentálnym postihnutím je rozdielna. Najťažšou skupinou sú ľudia s hlbokým mentálnym postihnutím. Osobitne zdôrazňujeme, že všetci bez rozdielu majú právo, aby sme s nimi zaobchádzali a zabezpečovali starostlivosť v prospech kvality ich života. Rodiny ľudí s MP majú skúsenosti so sociálnym vylúčením a diskrimináciou ich detí. Fungovanie týchto rodín je ovplyvňované po celý zvyšok ich života. Ekonomika rodiny a reakcie spoločenského okolia pociťujú negatívne a nie pozitívne i keď je rok 2008.

Na základe negatívnych skúseností niektorí rodičia detí s MP absolvovali VŠ, fakulty sociálnej práce ako aj ďalšie formy vzdelávania na pomoc občanom s postihnutím. Sami zriaďujú domovy sociálnych služieb pre nedostatok voľných miest vo verejných zariadeniach, ale aj na základe poznania, že verejné zariadenia nezodpovedajú ich potrebám a nezabezpečujú takú kvalitu života, ako ich členovia rodiny potrebujú. Vzhľadom k vedomostiam, ktoré získali vzdelávaním vedia, že musia čeliť diskriminačným podmienkam, ktoré sú pri financovaní neverejných domovov sociálnych služieb. Podčiarkujeme, že všetci rodičia detí s MP, no najmä tí, ktorí zabezpečujú prevádzku DSS, musia zabezpečovať ďalšiu smenu poskytovania kvalitnej starostlivosti dieťaťu s MP v rodine. Vieme, že samosprávne kraje porušujú zásady rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní sociálnych služieb vo verejných a neverejných zariadeniach – t.j. pri financovaní. Samosprávny kraj zabezpečuje neverejným zariadeniam financovanie na prepočítaný počet klientov, t.j. na dvoch klientov dotácia ako na jedného klienta a to iba vo výške 80% oproti verejným poskytovateľom. Verejným poskytovateľom sa priznáva príspevok vo výške 100 % na každého klienta.

Ako príklad uvediem DSS Poprad, ZPMP Nádej, celková čiastka na jeden rok bola poskytnutá vo výške 680.000,- Sk na celý rok, pri celkovom počte klientov 16 a pri počte 6 zamestnancov, ktorí pracujú za minimálnu mzdu.

Na základe zásad rovnakého zaobchádzania pri financovaní sociálnych služieb je prístup k neverejným zariadeniam diskriminačný, akoby sme používali iba jeden počítač pre všetkých s rôznymi balíkmi softvéru. Vo verejnej sfére je iný softvér ako v neverejných sférach poskytovania sociálnych služieb.

Vítame a podporujeme vytvorenie strešnej organizácie pri kooperácii medzi poskytovateľmi sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím v SR. Zároveň požadujeme spoluprácu s rezortom ministerstva zdravotníctva a školstva, aby participovali na vytváraní takých školských a zdravotníckych zariadení, ktoré budú pripravovať ľudí s MP do života. Absentujú zariadenia včasnej starostlivosti, ako aj špeciálne predškolské zariadenia. Existujúce praktické školy pri špeciálnych ZŠ, príprava ľudí s mentálnym postihnutím do života je nedostačujúca. Ak sa hovorí o celoživotnom vzdelávaní, tak potom je potrebné zabezpečiť kooperáciu medzi ministerstvom školstva a ministerstvom sociálnych vecí a rodiny tak, aby DSS sa vzdelávanie na prípravu na zamestnanie svojich klientov dostávali finančné prostriedky. Apelujem na VŠ, aby pripravovali profesionálov, ktorí budú vedieť svoje vedomosti používať pri príprave ľudí s MP do života.

Na záver zdôrazňujem, že v období kedy v zmysle zákona 195/1998 Z. z. sa vytvorila tabuľka č.14 (ktorá je stále platná), na poskytovanie finančných prostriedkov jednotlivým zariadeniam. Rozdiel medzi neverejnými a verejnými zariadeniami je v Prešovskom samosprávnom kraji 20%, avšak v tomto čase neverejné sociálne zariadenia si mohli doplniť rozpočet prostredníctvom projektov ako aj z prostriedkov 1% (t.č. 2%) dane z príjmov právnických a fyzických osôb. V súčasnom období majú možnosť čerpať prostredníctvom projektov a z 2% daní z príjmov verejné aj neverejné zariadenia. Poskytovatelia neverejných sociálnych služieb sa ocitli v situácii, kedy nedokážu pokryť základné potreby. Na prekonávanie dôsledkov diskriminácie medzi verejnými a neverejnými zariadeniami nenachádzame výzvy na pokrytie ich potrieb. Poskytovatelia neverejných sociálnych služieb očakávajú ďalšie nové výzvy na prekonávanie bariér aj pri skvalitňovaní sociálnych služieb hlavne pre malokapacitné zariadenia, aby sa občania s mentálnym postihnutím právom cítili ako plnohodnotná súčasť spoločnosti.

PhDr. Terézia Semaňáková

Slovensko v zrkadle európskeho sociálneho modelu

Pod záštitou Doc. JUDr. Ivana Gašparoviča, CSc., prezidenta SR, sa dňa 30. septembra 2008 v Bratislave konala konferencia, ktorú zorganizovalo MPSVR SR a ktorej hlavnou témou bol európsky sociálny model.

Jednotlivé príspevky prednášajúcich poskytli účastníkom konferencie rôzne pohľady na minulé, súčasné i budúcu situáciu. Posudzovali ju z hľadiska pozície SR, demografie, filozofie, ekonomiky, z hľadiska rodiny...

Úvodné prejavy predniesli prezident SR Ivan Gašparovič, podpredseda vlády Dušan Čaplovič a štátna tajomníčka MPSVR SR Ing. Viera Kršíková. Príspevky prednášajúcich sú zverejnené na webovej stránke: www.employment.gov.sk v časti konferencie. Za ZPMP v SR sa na tejto zaujímavej konferencii zúčastnila Mgr. Iveta Mišová, ktorá z príspevku pani ministerky Ing. Viery Tomanovej, PhD., vybrala nasledovnú časť:

najpodstatnejšie považujem: Po prvé: riešenie poklesu pôrodnosti a s ňou spojené fenomény, ako je presúvanie narodenia dieťaťa ženám vo veku 30 - 35 rokov, odcudzovanie sa rodín vo vzťahu k svojim rodičom, zvyšovanie počtu rozvodov a následné zanedbávanie starostlivosti o deti, vzrast egoizmu na úkor súdržnosti.

Druhou výzvou je spolupodieľanie sa Rómov, žijúcich s nami viac ako štyri storočia, na hospodárskom, kultúrnom a sociálnom rozvoji Slovenska a prílev imigrantov z tretích krajín.

Bez detí – bez našich potomkov – nebude žiadnej budúcnosti.

Odhaduje sa, že za 30 až 40 rokov sa počet obyvateľov Európy výrazne nezvýši. Európske národy sa snažia adekvátne reagovať na tieto zmeny prostredníctvom spomínanej obnovennej Lisabonskej stratégie, ktorá určila efektívnejšie vzdelávanie, viac inovácií a väčšiu udržateľnosť ako kľúčové faktory na posilnenie medzinárodnej konkurencieschopnosti v tejto oblasti. Nízka pôrodnosť nie je prirodzená. Viac než 80 % žien vo veku medzi 25 a 55 rokov pracuje mimo domu a pritom preberá na seba väčšinu domácich povinností v súvislosti deťmi. Slovensko je pritom krajina s najnižšou fertilitou v rámci Európskej únie.

Štát môže ovplyvniť mieru pôrodnosti poskytovaním finančnej podpory pre rodičov. Ale spôsob použitia týchto prostriedkov je rovnako dôležitý, ako ich výška. Krajiny s vysokou mierou pôrodnosti investujú značné sumy peňazí do tzv. rodinno-priateľskej infraštruktúry, ktorá pomôže obom rodičom pracovať. Od opatery malých detí (jasle) a zapojenia sa podnikov do zosúladovania času materstva, starostlivosti o deti

s pracovným životom, až po podporu vzdelávania. Krajiny, ako Francúzsko, sa úspešne vybrali cestou zosúladenia rodinného a pracovného života, osobitne v oblasti starostlivosti o malé deti. Rozdielne regióny Európy si musia poradiť s odlišnými problémami. V celkovom hodnotení sú na tom najlepšie regióny severnej Európy, ktoré tiež majú relatívne vysokú mieru pôrodnosti. K tomuto výsledku dopomohla stabilná demografická štruktúra, vzdelanostná úroveň a úroveň zamestnanosti. Rodinnej politike sa v mnohých krajinách Európy venuje čoraz väčšia pozornosť. Tieto krajiny sa obracajú na Francúzsko a krajiny zo severu, pretože majú v danej sociálnej oblasti bohaté skúsenosti. Mierne zvýšenie pôrodnosti v Nemecku je aj dôsledkom novej rodinnej politiky. Na opačnom konci stoja vzdialené vidiecke oblasti juhu Talianska a Grécka, ďalej Bulharsko, Rumunsko a Poľsko, ktoré boli tvrdo zasiahnuté radikálnou štrukturálnou zmenou. Tieto oblasti majú veľmi nízku mieru pôrodnosti a masívny odchod mladých ľudí, čo zvyšuje priemerný vek obyvateľov, a teda aj celkovú mieru starnutia. Podobný charakter problémov má stredoslovenský a východoslovenský región Slovenska. Niektoré iné aspekty však boli demografickými zmenami ovplyvnené priaznivo. Rovnosť pohlaví v rámci rodiny, práce a platového ohodnotenia je toho dobrým príkladom. Ekonomika potrebuje ženy rovnako ako mladých zamestnancov. Spoločnosť musí zabezpečiť to, že rodina a práca sa musia dať zladiť pre oboch partnerov na základe rovnosti a rovnakých pracovných príležitostí. Model muža ako jedinej zárobkovo činné osoby a všetky podklady, ktoré takýto model podporujú, nemajú miesto v modernej spoločnosti.

V sociálnej oblasti sa vláda Slovenskej republiky plne hlási k tradičným európskym hodnotám, ako sú rovnosť šancí, boj s nezamestnanosťou, boj s chudobou spolu s dimenziou sociálnej spravodlivosti a čo najmenších negatívnych dopadov na ďalší ekonomický rozvoj Slovenska. V rámci sociálnej politiky je prioritou vlády čo najefektívnejšie znižovať nezamestnanosť, chudobu obyvateľov, podporovať sklbenie zodpovednosti jednotlivca a jeho rodiny za riešenie vlastnej situácie, sociálnej solidarity, charity a pomoci štátu. Preto je mojou ambíciou medzi ciele na zabezpečenie trvalej udržateľnosti sociálnych služieb, solidarity a charity:

- zaradiť starnutie a záujmy starších ľudí do rozvojových rámcov a stratégií na národnej, regionálnej i miestnej úrovni s využitím efektívneho partnerstva medzi vládou, miestnou a regionálnou samosprávou a všetkými súčasťami občianskej spoločnosti,

- aktivizovať a podporovať sociálne začlenenie občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
- zabezpečiť systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, jeho udržateľnosť a kvalitu v súvislosti s nevyhnutnosťou riešenia dôsledkov nepriaznivého demografického vývoja, starnutia populácie a predlžovania veku dožitia,
- podporiť rozvoj sociálnych služieb a zabezpečiť ich kvalitu, efektívnosť, dostupnosť a vynútiteľnosť dodržiavania základných ľudských práv a slobôd občana pri poskytovaní sociálnych služieb.

Strategickým zámerom slovenskej vlády v oblasti sociálnej politiky je vytvoriť legislatívne prostredie na rozvoj sociálnych služieb, ktoré budú garantovať ich prijímateľom dôstojné životné podmienky a budú smerovať k ich aktivizácii. Cieľom je tiež zabezpečiť previazanosť sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti a upraviť systém ich financovania, ako aj vytvoriť podmienky pre rozvoj sociálneho podnikania v oblasti sociálnych služieb založeného na neziskovom princípe. Osobitnú pozornosť chceme venovať starším občanom a občanom so zdravotným postihnutím, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby, a to tak, aby mohli zotrvať čo najdlhšie v rodinnom prostredí a zároveň zlepšiť finančnú situáciu svojich opatrovateľov. Na druhej strane sa slovenská vláda bude snažiť zákonodarstvom zabezpečiť vymožitelnosť práva a vytvoriť priaznivé prostredie pre naplnenie sociálnych potrieb všetkých občanov, zabezpečiac tak uplatňovanie základných práv, akými sú dôstojnosť a integrita osoby, ale hlavne rodiny.

(Zdroj: www.employment.gov.sk, krátené)

Vo svojom príspevku by som chcela položiť hlavný dôraz na budúcnosť. Na budúcnosť sociálnej politiky a budovania európskeho sociálneho dialógu. Európsky sociálny model tak, ako sa zdôrazňuje v Deklarácii k zveľaďovaniu sociálnej Európy, ku ktorej sa prihlásilo Slovensko aj vďaka môjmu záujmu. Môže byť zárukou dosiahnutia cieľov obnovennej Lisabonskej stratégie, v ktorej sociálne politiky predstavujú faktor rozvoja a aj súťaživosti; zvýšenia produktivity, tvorby pracovných príležitostí a sociálnej kohézie. Sociálna Európa predstavuje kultúrno-duchovnú hodnotu, ktorú treba prijímať a rozvíjať. Sociálna Európa ponúka skutočnú pridanú hodnotu pre pracujúcich ľudí i ostatných občanov, najmä pre tých, ktorí sú zraniteľní v dôsledku reštrukturalizácie a globalizácie.

Faktory, ako nízka miera pôrodnosti, starnutie populácie a rastúci počet imigrantov, zmenia v nasledujúcich desaťročiach nielen tvár Európy, ale aj Slovenska. Slovensko ako väčšina krajín Európskej únie čelí mnohým výzvam pri budovaní sociálneho štátu, z ktorých za

Seminár na podporu inkluzívnych materských škôl v ČR

Práca v materských školách či v špeciálnych triedach materských škôl nie je jednoduchá. Hlavne vtedy, keď ide o integrované predškolské zariadenia, ktoré sa snažia svoju MŠ smerovať k inklúzii. Presvedčili nás o tom riaditeľky materských škôl, ktoré nám predstavili svoju prácu s deťmi s postihnutím a bez neho.

Príkladom bola MŠ Laudova so špeciálnymi triedami v Prahe. Sú v nej deti s rôznym postihnutím, deti zo sociálne slabých rodín, dokonca deti z rodín, ktoré patria k japonskej menšine. Materská škola má štyri pracoviská, spolu 13 tried – dve triedy špeciálne, dve triedy s individuálnou integráciou, sedem tried heterogénnych a dve triedy, v ktorých sú deti s autizmom. Najdôležitejšími pracovníkmi sú pedagógovia, ktorí majú ukončené vysokoškolské štúdium v odbore predškolskej pedagogiky, špeciálnej pedagogiky, logopédie ako aj odborníci na prácu s deťmi s autizmom. V materskej škole je naozaj široké spektrum postihnuteľov a práca s týmito deťmi je veľmi namáhavá, je založená v prvom rade na vzťahu k deťom ako aj spolupráci s rodinou, ktorá nie je vždy naklonená. Zariadenia sú zamerané na všestranný rozvoj dieťaťa, podporu samostatnosti, vykonáva sa poradenská činnosť, diagnostika, kompenzácia. Vypracovávajú sa individuálne plány pre každé dieťa a je upravený režim dňa podľa individuálnych potrieb. Vypomáhajú tu študentky, ktoré súčasne takto získavajú skúsenosti. Materské školy čelia nedostatku financií, ktorý je neustálou existenčnou obavou.

Veľmi zaujímavé bolo predstavenie špeciálnej triedy, v ktorej nám odborníčka na prácu s deťmi s autizmom priblížila mravčiu prácu dieťaťa s daným postihnutím. Dieťa s touto vývinovou poruchou vyžadovalo odlišný prístup. Bolo zlostiné, nerozprávalo, malo problémové správanie, nevedelo zaobchádzať s hračkami, nevedelo pružne reagovať. Odborníčka predstavila postupne nácvik pracovných a sociálnych schopností, a to používaním procesuálnych schém. Deti sa postupne cvičia v komunikácii, najskôr ukazovaním obrázkov a potom slovným označovaním. Vyžadujú neustály zrakový kontakt. Štruktúrované učenie prebieha pomocou krabicových úloh. Dieťa postupne začína pracovať samostatne. Sleduje obrázky a pracuje podľa nich. Obrázky ho vedú k celodennej činnosti a učí sa zapájať do celodenného režimu s ostatnými deťmi.

Ako organizovať prítelivú MŠ pre deti s rôznymi potrebami nám priblížila riaditeľka špeciálnej MŠ PhDr. Mária Horázná, ktorá sa zaoberá integráciou a inklúziou päť rokov. Do MŠ, ktorej zriaďovateľom je hlavné mesto Praha, chodia deti so zdravotným a sociálnym znevýhodnením, ako aj deti zdravé. V MŠ sa snažia vytvoriť optimálne podmienky v oblasti odbornosti, materiálnych podmienok a prostredia. Mottom je „MŠ pre každého“ alebo „Robíme všetko spoločne“. Režim dňa v škole zodpovedá potrebám dieťaťa. Materská škola má štyri triedy s 58 deťmi. Odbornú prácu vykonávajú učiteľky v odbore predškolskej a špeciálnej pedagogiky, logopédie, fyzioterapeutka. Pre rodičov pracuje Združenie Klubíčko, Klub rodičov a priateľov s Downovým syndrómom. Dôležitou psychosociálnou podmienkou je vytvorenie

takých podmienok, aby sa deti v škole cítili dobre, spokojne a bezpečne. Nesmie sa podceňovať takt a ohľaduplnosť a dôležité je tiež zaistiť dieťaťu postupnú adaptáciu v spolupráci so ŠPC. Všetci pracovníci majú záujem na vytvorení podnetného prostredia pre komplexný rozvoj dieťaťa, ale i na rešpekte, tolerancii a priateľskej atmosfére, v ktorej sa dieťa cíti dobre. Vzdelávací program má rešpektovať a rozvíjať prirodzenú schopnosť dieťaťa učiť sa, ako aj jeho túžbu po poznaní okolitého sveta, poskytovať deťom informácie o postojoch, vzťahoch a hodnotách a umožňovať im seberealizáciu, sebaapresadenie, získať sebaistotu, osobnú samostatnosť a schopnosť prejavovať sa ako samostatná osobnosť. Špeciálna materská škola poskytuje okrem základného vzdelávacieho programu aj špeciálne terapie: na rozvoj komunikačných schopností, grafomotoriky, ako aj hipoterapiu, cisterapiu, pobyty v soľnej jaskyni, využívanie relaxačnej a stimulačnej bielej izby. Z ďalších špeciálnych metód sú to rehabilitácia Vojtovou metódou, poradenské a psychoterapeutické služby psychológa, Feuersteinova metóda rozvíjania rozumových schopností, špeciálno-pedagogické a psychologické poradenstvo, špeciálno-pedagogická a psychologická diagnostika a poradenstvo v oblasti sociálnych služieb.

Podľa riaditeľky MŠ je inklúzia ešte vzdialený pojem, stále sa pracuje a využíva termín integrácie.

Témy workshopov boli zaujímavé a nútili zamyslieť sa nad prácou vo vlastnom zariadení. Naše zariadenie – Denné detské sanatórium – pracuje ako súkromná spoločnosť, ktorá poskytuje zdravotnícku, sociálnu a pedagogickú služby pod jednou strechou. Zdravé deti, ale aj tie s postihnutím využívajú rehabilitačné oddelenie, ktoré poskytuje liečebné terapie podľa odporúčania odborného lekára, ktorý má deti v dispenzári, za spolupráce fyzioterapeutov a maséra. Za odbornú zdravotnícku starostlivosť zodpovedá odborný zdravotnícky personál. Sociálnu prevenciu a poradenstvo vykonáva odborný sociálny pracovník pre rodičov detí s postihnutím. Výchovno-vzdelávací program a špeciálny výchovno-vzdelávací program s individuálnym programom pre deti so špeciálnymi potrebami vykonávajú pedagogickí pracovníci v materskej škole, ktorá je organizačnou jednotkou zdravotníckeho zariadenia. Špeciálna odborná starostlivosť je doplnená logopédom, psychológom, pravidelnou spolupracou so špeciálno-pedagogickou poradňou. Deti sú celoročne pripravované podľa odborných metodík pre ďalšie vzdelávanie v ZŠ. Veľkým prínosom je pedagogika Montessoriovej, ktorá je prístupná pre každé dieťa aj to s postihnutím. Zariadenie sa zameriava na rozvoj celkovej osobnosti po stránke sociálnej, biologickej, psychologickú a pedagogickú. Za kvalitu práce zodpovedá a ďalší postup práce s dieťaťom určuje odborné konzílium zariadenia, ktoré tvorí tím odborníkov, v prípade potreby aj s rodičom. Naše zariadenie sa snaží vytvárať tie najlepšie podmienky pre celkový rozvoj dieťaťa, ako najdôležitejšiu potrebu pre čo najkvalitnejší budúci život jedince našej spoločnosti.

Sociálne služby

Potrebuje prepravnú službu?

Kontakty na prepravné služby pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím a pre starších ľudí:

- Svätý Jakub, OZ, Obchodná 52, 811 01 Bratislava, p. Jana Kotljarevská 02/5245 1274, 76, fax 75, p. Pavelková 0903 392 602
- Senecio, n.o., Na Grbe 2, 841 07 Bratislava, Ing. Drahomíra Ludvigová, senecio@senecio.sk, www.senecio.sk, 02/6042 1261, 0911 226 688
- Omapo, OZ, Dunajská Lužná 259, Ing. Oľga Reptová, 02/4598 0995, 0903 959 603, reptova@mesa10.sk

Prepravná služba pre ľudí na vozíku v Bratislave:

V Bratislave sú k dispozícii tri autá Volkswagen Transporter aj pre ľudí na vozíku.

Umožňujú nástup s vozíkom bez prekladania. Objednať si ich môžete na týchto číslach:

- Štefan Homola: kontakt 0903 462 598
- Tibor Pupák: kontakt 0905 320 686
- Ján Sekáč: kontakt 0905 632 807

Bezbariérový taxík je k dispozícii na prepravu po Bratislave a blízkom okolí za cenu 11 Sk/km (0,37 €/km).

Ide o automobil s vysúvacou plošinou. Kontakt: p. Pavol 0907 767 690

Sociálna poradňa

Tereza, združenie sociálnych služieb

Opatrovateľská a prepravná služba funguje v Bratislave a v Košiciach. Nezisková organizácia poskytujúca pomoc pre starých, telesne postihnutých a chorých. Kontakty: Tereza, združenie sociálnych služieb, Biela 6, 811 01 Bratislava, tel. 02/5443 3995, fax 02/5449 9990, e-mail: maltezskapomoc@stonline.sk

Podakovanie

Ďakujeme všetkým dobrovoľníkom za ich spoluprácu a pomoc

Za pomoc pri realizácii Výtvarného salónu 2008 ďakujeme dobrovoľníkom a partnerom: Čtveráková Libuša, Detvajová Jana, Hlavenková Iveta, Hlavenková Pavlína, Korbelová Eva, Kovaľová Vlasta, Kubánková Silvia, Kuzmová Katarína, Mišová Iveta, p. Novák, Nováková Stefi, Pálková Lucia, Pekárová Adriena, Vávrová Mirka; Ministerstvo kultúry SR, Slovenska národná galéria, Vydavateľstvo IKAR, Vydavateľstvo FRAGMENT, Hudobné vydavateľstvo SONY BMG Music Entertainment, Avon Cosmetics, Mesto Malacky, Junior - Slavomír Binčík (Kostolište), Ing. F. Vrablec - Rozličný tovar (Malacky), Ľudová banka, a.s. (Malacky), Lekáreň Harmónia (Malé námestie, Malacky), Lekáreň u sv. Severína (Záhorácka ul., Malacky), Volkswagen Slovakia, a.s. (Devínska Nová Ves), Nafta, a.s. (Gbely), Fuji film (Bratislava), Zväč Company, s.r.o. (Malacky), Žák servis, s.r.o. (Malacky), Drogeria Spuchlák (Malacky), Ipos - Kancelárske potreby (Malacky), Dom Svitanie, n.o.

Radi by sme sa tiež poďakovali všetkým ľuďom a organizáciám, ktorí nám darovali 2 % zo svojich daní a pomohli nám tak s uskutočňovaním našich cieľov a plánov.

OPRAVA

Redakcia Informácií sa vám ospravedľňuje za redakčného škriatka.

V čísle 3/2008 bola chybné uvedená cena časopisu 70,- Sk.

Správna cena čísla je 35,- Sk. Ďakujeme za pochopenie.

Vaša redakcia

Výtvarný salón 2008

4
2008

informácie

ZPMP v SR

Cena: 35,- Sk (1,16 €)

Výtvarný salón 2008
Jašidielňa
Radničkine trhy
Slovensko v zrkadle
európskeho sociálneho modelu

Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike

Kurz spoločenského tanca pre ľudí s mentálnym postihnutím

Echo – združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím sa snaží o zlepšenie životných podmienok ľudí s týmto handicapom.

Jedným z okruhov činnosti sú aj voľnočasové aktivity – zapájanie ľudí s mentálnym postihnutím do rôznych foriem spoločenského života. Nezabúdajme, že tanec je aj formou sociálnej a zdravotnej rehabilitácie a integrácie.

Preto sa už desiaty rok uskutoční kurz spoločenského tanca, ktoré pod názvom „Seminár spoločenského tanca“ vedie pán Andrej Mičunek.

Kurz uskutočňujeme s finančným príspevím Ministerstva kultúry SR.

Tento ročník začíname **9. 11. 2008 o 15.00 v Národnom Integračnom centre na Batkovej ul. 2 v Dúbravke**. Doprava je možná električkami: 1, 5, 12 alebo autobusom č. 83, zastávka pri býv. Poľnohospodári v Dúbravke.

Kurz zakončíme venčekovým plesom s voľbou venčekového kráľa a koráľkovej kráľovnej. Záujemcovia sa môžu prihlásiť každý deň až do 20 hod. u p. Srnánkovej na tel.č. 02/ 54431186.

Aby kurz mohol prebiehať, potrebujeme aspoň 20 frekventantov. Prosíme, povedzte o tom aj svojim známym.

Tešíme sa na nových priateľov!

Prihlásiť sa možno do 30. 10. 2008

Summary

Sheltered Housing

Six years have passed since the festive opening of sheltered housing in Bratislava. Since several months, three clients used to meet me as their assistant in the living room of the sheltered housing at 4 p.m. each day. Some of the clients are students, while the other ones are already employed. When we meet, we always take a little siesta and discuss the happenings of the day. Sometimes, they speak more than me, other times I speak more than them. We use to go shopping, cook and make the flat tidy together. The atmosphere is often like in a real household – nobody wants to wash the dishes or clean the floor. Nevertheless, I must praise our clients because they are very clever.

ZPMP Saloon of Arts 2008

The ZPMP in SR in collaboration with the ZPMP Dawn of Malacky and with financial support from the Ministry of Culture of the SR has prepared the 13th year of the Saloon of Arts exhibition. The aim is to draw public attention to the talent and capabilities of people with intellectual disability. The works of art reveal their desires and wishes. They let us know about the values, which make them unique and special.

This year's Saloon of Arts took place in the town of Malacky. Addressing the public in various towns is very important. Through the works of art the regional citizens have an opportunity to become acquainted with intellectually disabled persons who live among them and to learn more about their lives, desires and dreams.

Little Town Hall Market

This year's Little Town Hall Market, which has been endorsed by the Mayor of Bratislava, Andrej Ďurkovský, took place at St. George's Yard of the Primatial Palace on October 3rd and 4th. There have been exhibited and offered for sale the products of 26 sheltered workshops and facilities of social services from the whole of Slovakia. One workshop came even from the Czech Republic. During two days, the citizens and visitors of Bratislava had the opportunity to buy hand-made products from clay, paper, fabric toys, pottery, wire jewellery, woven bags, carpets, hand painted scarfs, batik T-shirts, all of them made by the persons with disability in sheltered workshops and homes of social services. All utility products and works of art have been judged by an expert jury.

Slovakia Euro Changeover Conference

On September 22nd, 2008, the Slovak Government and the National Bank of Slovakia organized an international conference under the title SLOVAKIA EURO CHANGEOVER CONFERENCE. The introduction of euro currency in the SR will be the last step by Slovakia on its way to full integration into the European Economic and Monetary Union. The conference was attended also by Mrs. Iveta Mišová, the Director of the National Center of ZPMP in SR who has brought some interesting ideas and views for our readers.

Slovakia in the mirror of the European Social Model

Under the auspices of Doc. JUDr. Ivan Gašparovič, CSc., the President of the Slovak Republic, a conference on the European social model, organized the Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the SR, took place in Bratislava on September 30th, 2008. Particular contributions have mediated to the conference participants various opinions of the past, present and future situation. They have considered the situation with respect to the position of the SR, demography, philosophy, economy, family, etc.

2

5

10

15

20